

Práce dětské sestry je velmi pestrá, těší nás každý uzdravený pacient

Mgr. Zuzana Šimková (ZŠ)
je vrchní sestrou Dětského oddělení,
Mgr. Klára Kovandová (KK)
je dětskou sestrou
na dětské stanici JIP.
Přestože obě pracují na stejném
oddělení, práce každé z nich se liší.
Co je spojuje, je péče o děti.
Proč se rozhodly pracovat s dětmi
a co je v jejich práci naplňuje?
To se dozvíte na následujících řádcích.

Zleva: Mgr. Klára Kovandová a vrchní sestra Dětského oddělení Mgr. Zuzana Šimková

■ Co vás vedlo k tomu, stát se dětskou sestrou? Měly jste v tom jasno vždy?

ZŠ: Pro mě to byla jasná volba. Měla jsem to odjakživa jako vysněné povolání. Chtěla jsem být lékařkou nebo sestřičkou a starat se o děti. Nejdřív jsem uvažovala o porodnici, protože to mě hodně lákalo, ale když jsem nastoupila na stanici větších dětí, propadla jsem tomu a neměnila bych. Chvilí jsem zkusila jít na oddělení pro dospělé, ale vrátila jsem se zpět. S tím blízkým vztahem k dětem jsem se asi tak nějak narodila [smích].

KK: U mě to jasná volba nebyla [smích]. Na dětské oddělení jsem v žádném případě nechtěla, protože jsem se toho strašně bála. Ale to, že budu zdravotní sestrou, bylo víceméně jasné, protože máme celou rodinu

zdravotních sester – babičky, mamka, teta, sestřenka, prostě celá rodina. Toužila jsem se stát instrumentářkou na sále jako moje mamka, ale karty mi trochu zamíchal vzdělávací systém. Protože bylo potřeba absolvovat vysokou školu, šla jsem na bakaláře na všeobecnou sestru s tím, že se pak přihlásím na magisterské na chirurgii, abych mohla jít v jejích stopách. Tam jsem se ale bohužel nedostala. Jako alternativu jsem měla pediatrii, a když jsem při studiu procházela praxí jak na neonatologii, tak i tady na dětském oddělení, začalo mě to strašně bavit.

■ Čím je dětská sestra vlastně specifická?

ZŠ: Dětská sestra získává svým vzděláním větší kompetence než všeobecná sestra, i proto se vzdělávání dětské sestry od všeobecné liší

a neexistuje stoprocentní zastupitelnost. Všeobecná sestra se může starat o děti starší deseti let, u kterých může dělat téměř všechny výkony, dětská sestra je může provádět i u dětí mladších deseti let a navíc je ten rozsah výkonů ještě širší. Proto se s dětskými sestrami můžete setkat nejen u nás na oddělení, ale třeba i na neonatologii.

■ Jak dlouho pracujete na Dětském oddělení? Vidíte za ty roky nějaký vývoj v péči o děti?

ZŠ: V nemocnici pracuji už hodně dlouho, čtyřicet let, a vývoj je vidět na každém kroku. Když jsem nastoupila, bylo to uzavřené oddělení, kde ležely jenom děti. Při nástupu k hospitalizaci jsme je v podstatě „vytrhli“ z náruče rodičům a starali se jen o ně. Až postupně se začalo zavádět,

že maminky se přijímají i s dětmi, takže je to teď úplně jiná práce. Na začátku to bylo jen o vztahu sestra–dítě–lékař, teď je do procesu léčby hodně zapojená rodina, což je úžasné, protože náruč rodiče je nenahraditelná.

■ Znamená to, že důležitou součástí vaší práce je i komunikace?

ZŠ: Určitě, často je její hlavní náplní. Komunikační dovednosti musí mít dnes ošetřující personál mnohem, mnohem větší než dřív, když to můžu takto srovnat. Jsou velmi důležité, protože přicházejí rodiče, kteří jsou zdraví, a nemocné je to dítě. Mají velký strach a jsou často i nedůvěřiví. Je to jiné, než když je v nemocnici dospělý pacient, se kterým pracujete a komunikujete napřímo.

Komunikace je po základní léčbě velmi důležitá. A to jak s rodiči, tak s dětmi. Ty jsou u nás ve velkém věkovém rozpětí – máme tu děti od jednoho měsíce až po ty fakticky dospělé, osmnáctileté. Takže musíme umět komunikovat s každým, musíme vědět, jak na každého v dané věkové kategorii zapůsobit, abychom získali jeho důvěru.

KK: Já pracuji na stanici JIP, kde se starám o děti v kritickém stavu. V nemocnici jako takové jsem osmým rokem. Ze své pozice musím vyzdvihnout hlavně neustálou modernizaci přístrojů, které nám velmi usnadňují práci. Například laboratorní vyhodnocení astrupu (vyšetření z tepenné krve) už můžeme provádět přímo na oddělení a nemusíme vzorek posílat do laboratoře

Kým je dětská sestra?

Dětská sestra je nedílnou součástí týmu pracovníků různých zdravotnických profesí poskytujících zdravotní péči. Poskytuje nebo zajišťuje základní a specializovanou ošetrovatelskou péči prostřednictvím ošetrovatelského procesu o zdravé i nemocné děti všech věkových kategorií v domácím prostředí i během hospitalizace a je odpovědná za její kvalitu. Ve spolupráci s ostatními zdravotnickými pracovníky (zejména lékaři, zubními lékaři, fyzioterapeuty, ergoterapeuty, nutričními terapeuty, zdravotně-sociálními pracovníky aj.) se podílí především na preventivní, dispensární, diagnostické, léčebné, rehabilitační a paliativní péči poskytované dětem.

Co obnáší práce dětské sestry?

Účastní se porodů, provádí první ošetření novorozenců, zahajuje a podílí se na kardiopulmonální resuscitaci, provádí edukaci matky v péči o novorozence, připravuje a podává stravu dětem, sleduje a vyhodnocuje psychomotorický vývoj dítěte, poskytuje ošetrovatelskou péči v rámci primární péče, vede a organizuje výchovnou péči o děti všech věkových kategorií, provádí edukaci rodičů ve výchově a ošetrovatelské péči o dítě v jednotlivých vývojových obdobích. Dále dětská sestra zavádí periferní žilní katétry, podává léčivé přípravky dle ordinace lékaře, odebírá krev a jiný biologický materiál, provádí výplach žaludku u dětí při vědomí, zavádí gastrické

sondy a aplikuje enterální výživu, provádí katetrizaci močového měchýře u dívek, podává klyzma, provádí výměnu a ošetření tracheostomické kanyly, pod dohledem lékaře aplikuje krevní deriváty a asistuje při zahájení aplikace transfúze.

Dětská sestra může kromě jednodušších zdravotních výkonů (aplikace injekcí, odebírání krve, cévkování dívek, asistence při diagnostických a léčebných výkonech) provádět i z hlediska rizika pro pacienty náročnější zdravotní výkony, jako je např. zavádění kanyl do periferních žil nebo gastrických sond včetně podání výživy do těchto sond, ošetrování ran včetně odstraňování stehů, provádění výplachu žaludku apod.

Jaké je požadované vzdělání?

V současnosti lze získat odbornou způsobilost absolvováním jedné z těchto variant:

- tříleté vyšší odborné vzdělání v oboru diplomovaná sestra s možností užívání označení „diplomovaný specialista“ na vyšší odborné zdravotnické škole
- tříleté vysokoškolské bakalářské vzdělání v oboru dětská sestra s možností užívání akademického titulu „bakalář“
- nejméně jeden rok studia v oboru diplomovaná dětská sestra na vyšší zdravotnické škole, jde-li o zdravotnického pracovníka, který získal odbornou způsobilost k výkonu povolání praktické sestry, všeobecné sestry, zdravotnického

a čekat na výsledek, což nás mnohdy zdržovalo při aktualizování stavu u dětí, které je třeba pravidelně kontrolovat a u nichž je nutné na výsledek reagovat.

■ **Vím, že nejste od začátku na stanici JIP. Jaké to je ve srovnání se standardní lůžkovou stanicí?**

KK: Je to tak. Zpočátku jsem byla na stanici velkých dětí, kde jsem se kromě péče o děti učila vše kolem zdravotnické dokumentace, práce s počítačem a obecně administrativu na oddělení. Mezitím jsem dodělávala magisterské studium, po jehož absolvování jsem se kvalifikovala pro práci na jednotce intenzivní péče a RESu. Co se mi na práci na JIP líbí, je hlavně to, že není stereotypní, každý den je úplně jiný, a jak říkala

paní vrchní, máme tu děti od jednoho měsíce do osmnácti let, a tudíž i mnoho diagnóz. Každý pacient je individuální případ a práce s ním vždy specifická. Navíc spolupracujeme i s ostatními obory od neurologie přes internu, gastro až po psychiatrii, takže člověk nemůže upadnout do nějaké rutiny. To mě na tom moc baví, ten rozptyl, mezioborová spolupráce...

■ **Co vás v této práci nejvíce naplňuje?**

KK: Největší odměnou je asi to, když se nám třeba po roce přijde pacient ukázat, že je v pořádku, že nemá žádné následky, poděkuje nám. A určitě je skvělý i kolektiv, musím říct, že jsem moc ráda, že jsem v týmu, kde si vzájemně rozumíme, spolupráce je perfektní.

Také mě těší, že i zaměstnavatel vnímá naši práci jako něco nestandardního a náročného. Na stanici JIP máme příplatky za ztížené prostředí, neuropsychickou zátěž, máme přiznanou dovolenou navíc apod.

ZŠ: Líbí se mi obecně práce s dětmi, ráda pozoruji, jak jsou bezprostřední. Přijdou s bolístkou, kterou když „pofoukáme“, hezky pookřejí – a to je na tom to nádherné. Vidět jejich prostřednictvím, že to, co děláme, má smysl. Teď máme navíc nového primáře oddělení, se kterým dostala práce zase jiný nádech. Plánujeme i větší posilování vztahů na oddělení, teambuildingy, takže stále je na co se těšit a co rozvíjet.

■ **Ing. Jana Duco, MBA**

Oddělení vnitřních a vnějších vztahů

záchranáře nebo porodní asistentky, byl-li přijat do vyššího než prvního ročníku vzdělávání

Jaké jsou možnosti dalšího vzdělávání?

Možnosti dalšího vzdělávání pro dětské sestry jsou obdobné jako u sester všeobecných a jsou tedy poměrně široké. Také dětské sestry se mohou vzdělávat ve specializačním vzdělávání (vzdělávání v oborech, jakými jsou např. intenzivní péče v pediatrii a neonatologii, psychiatrie, perioperační péče, pediatriká péče v klinických oborech atp.) nebo prostřednictvím certifikovaných kurzů. V rámci profesního celoživotního vzdělávání (prohlubování vzdělání) je ve zdravotnictví dostatečná nabídka kurzů, seminářů a vzdělávacích akcí, které mohou dětské sestry využít pro svůj profesní růst. Sestry s bakalářským vzděláním si mohou zvyšovat či prohlubovat kvalifikaci na vysokých školách v magisterských programech.

V Nemocnici České Budějovice, a.s., mohou budoucí dětské sestry v závěrečném ročníku studia (Bc. a DiS.) získat stipendium.

■ **Mgr. Lenka Cardová**

Zástupkyně náměstkyně pro ošetrovatelskou péči

Proč se stát dětskou sestrou?

Zdravotnické povolání je obecně velmi psychicky a fyzicky náročná profese, ale současně i krásné poslání. Atraktivní na práci dětské sestry je rozmanitost, ale i odpovědnost, žádný den není stejný ani žádný pacient není stejný. Staráme se o děti od narození až do dospělosti, sestry odpovídají za ošetrovatelskou péči při akutních nebo chronických poruchách zdraví, ale i při somatických či psychických potížích. Setkáváme se s problematikou napříč všemi zdravotnickými obory.

Obor dětská sestra je velmi důležitý i z hlediska odborných znalostí, které jsou potřebné pro péči o děti v různých vývojových stádiích, jež jsou v mnohém odlišné od dospělých. Pediatrické ošetrovatelství připravuje studenty na práci s dětmi v souladu s jejich věkem a aktuálními potřebami ve zdraví i nemoci.

V Českých Budějovicích se momentálně dětské sestry vzdělávají na Jihočeské univerzitě v bakalářském studijním programu Pediatrické ošetrovatelství.

Je samozřejmostí, že i na našem oddělení se mohou dále specializovat v různých oborech – např. ARIP v pediatrii, gastroenterologii, neurologii apod.

■ **Mgr. Zuzana Šimková**

Vrchní sestra Dětského oddělení